

2015. december 2., kerekasztal-beszélgetések World Café módszerrel (kihívások, javaslatok a 3 témában)

1. téma: Energia szemléletformálás hatékonyan

Levezető: Farkas István, ügyvezető elnök, MTVSZ

Ötletek energiás szemléletformálásra:

- a közoktatásba kellene beépíteni
- legyen a pedagógus továbbképzés kötelező része
- a helyi egészségnevelési programok, egészségtervek mintájára ki lehetne alakítani energiatudatossági terveket, programokat
- a problémák okaira, gyökerekre fókuszálni
- hangsúlyozni kell, hogy a megtakarítás pénzügyileg is előnyt hoz; az energiahatékonyság befektetés, amely hasznot hoz vagy költséget takarít meg
- csak olyan szervezetek kapjanak támogatást, amelyeknek sok éves tapasztalata van a téren
- helyi média, (TV, rádió, nyomtatott sajtó) használata
- tanulmányutak, bemutatók, látogatások megvalósult példákhoz
- praktikus képzések gyakorlati elemekkel
- SLOW mozgalom – az életmód-lassítás energia-megtakarítással jár
- önkormányzat, állam (hivatal, iskolák, óvodák) saját intézményei példamutatása
- család, mint célcsoport fontos
- praktikus háttéranyagok tanároknak, civileknek
- fiatalok jól elérhetők fesztiválokön keresztül
- óvodán keresztül elérni a szülőket, nagyszülőket (XI. kerületi mintaprogram)
- díjak, kitüntetések (pl. Klímasztár)
- fontos a megújuló energia egyes formái korlátaira figyelmeztetni (pl. biomassza)
- animációs filmek
- bulvárosabb médiába is behatolni
- civilek és önkormányzatok együttműködése hatékony lehet

2. téma: Önkormányzati energiahatékonysági és megújuló energia projektek pénzügyi, adminisztratív kihívásai és megoldási javaslatok

Levezető: Lenkey Péter, Éghajlatvédelmi Szövetség

Pályázati források nélkül a projekteket nem tudnák megvalósítani. Ugyanakkor látható, hogy van ahol pazarló, túlméretezett beruházások valósultak meg, sokszor csak presztízs kérdésből.

A pályázati kiírások nem kedveznek a kisebb önkormányzatoknak, illetve például napelemes beruházásra nem lehetett pályázni ott, ahol vezetékes gáz nincs, mert a kibocsátás-csökkentést gázszámlával kellett igazolni.

A pályázatok társadalmi vitája, előzetes véleményezése során ezek a hátrányok kiküszöbölhetőek lennének.

Nagyon fontos szerepe van a speciális üzleti, finanszírozási modelleknek. Kevés a hazai, könnyen adaptálható példa, pedig sokan keresnek ilyeneket. Többen érdeklődnek az ESCO modell iránt, de a közösségi energia projekteket nehezen kivitelezhetőnek látják elsősorban a bizalomhiány miatt.

Szekszárdon banki finanszírozással tudtak 10 emeletes épületet napelemes rendszerrel felszerelni, a felvett hitelt a lakók a korábbi energiaszámlával azonos összeg befizetése révén törlesztik, 10 év alatt. Szekszárdon Klíma Alapot is létrehozta éghajlatvédelmi pályázatokra.

Sokszor hiányzik a pályázati tapasztalat, a projektmenedzsment tudás is.

Több helyen hiányzik a szakembergárda, ezt a kapacitáshiányt néhol a civil szervezetek képesek pótolni.

Sok múlik a polgármesterek tájékozottságán és felkészültségén, előfordul, hogy a pályázati lehetőséget sem használják ki a tájékozatlanság miatt.

A SEAP és hasonló programdokumentumok segíthetik a beruházások kiforrott koncepcióhoz igazodó előzetes tervezését, de sajnos sokszor csak az íróasztal fióknak készülnek, és nem lesz belőlük semmi konkrétum.

Az apró állampolgári éghajlatvédelmi lépések összességében jelentős eredményeket hozhatnának, beruházási költség nélkül, tehát érdemes lenne szemléletformáló kommunikációs kampányokat indítani ilyen céllal.

Jogi korlátok is vannak, mivel gyakorlatilag engedéllyel rendelkező energetikai szolgáltatóvá kell válni a megújuló beruházáshoz.

3. téma: Megújuló energiatermelés, pályázatok, METÁR javaslatok

Levezető: Botár Alexa, klíma-energia programvezető, MTVSZ

- A megtérülési számítások miatt a bankok nem szívesen támogatnak egyéni energiás projekteket, klaszterekbe tömörülés ajánlott lehet

- Szegényebb térségekben az önerő előteremtése is nehéz, főleg az előfinanszírozás miatt. Esetleg megfontolható egy testvértelepülés-finanszírozási modell, amelyben a szegényebb települést a gazdagabb cash-flow-ja segíti.

- Helyi kisléptékű megújuló energiás támogatások: jó példa a skót rendszer, ill. a szekszárdi Klímakörben hasonló elv valósul meg: a körben eldöntik, milyen helyi fejlesztésre fordítják az alapot.

- Fontos szempont a lock-in hatás megelőzése, azaz a korábbi pályázatoknál sokszor előbb voltak elérhetőek megújuló energiás fejlesztések, és később energiatakarékosági-hatékonyságiak, pedig a fordított sorrend a kedvezőbb, vagy a komplex, takarékosági és megújuló fejlesztés.

- az új METÁR kapcsán többféle javaslat: egyfelől alapvetően a helyi megújuló energia berendezés telepítést támogassák, a termelt energia átvételét kevésbé, pl. csak szegények, energiaszegények esetén. A nullszaldó feletti, azaz többlet termelt megújuló energia átvételét akkor tudná a METÁR megfelelően támogatni, ha intelligens hálózatfejlesztés is megvalósul, tehát a rendszer a németéhez hasonlóan tudja kezelni a többletáramot, ingadozásokat. Hálózatfejlesztésre mindenképpen szükség van a megújuló áram kapacitások bővülésével. A barna prémium helyett a nap, szél stb. kapacitásokat kellene fejleszteni, és azzal elérni a megújulós 14,65%-os vállalást.

- Az építési hatóság szerepe: legyen szigorúbb az energiaügyi előírások betartásának ellenőrzése

- Megújulós adatbázisok fontosak: szolár kataszter, Magyaro. földhő katasztere stb.

- Európai energia-szövetkezeti példák, működő energia-klaszterek, önkormányzati jó projektek jobb információáramlása-megosztása igényként felmerült. Ennek csak egy példája a [www.mtvsz.hu/kozossegi energia](http://www.mtvsz.hu/kozossegi_energia)

- A megbízható energia-berendezéseket gyártó, szállító, beszerelő, működtető cégek, szakértők listája: az iparági szövetségeket, mérnökkamarákat érdemes megkérdezni, mert az ő érdekük is, hogy csak megbízható cégek, szakértők végezzék az energiás fejlesztéseket az önkormányzatoknál, lakosságnál. Rendszeres szakmai tanácsadásukra is szükség van a fejlesztés tervezéséhez, ütemezéséhez, pályázatíráshoz stb. Az önkormányzati energetikus ritka, pedig egy kistérségben min. egyre szükség lenne. Hasonló lista ill. adatbázis igény merült fel az energia-berendezésekre is.

- Támogatják az elvet, hogy 1 kW megújuló energiatermelésre adott támogatás mértéke be lenne korlátozva, pl. 450eFt. E logika mentén az 1 kW-os kis helyi megújulós fejlesztések, pályázatok kellően le lehetnének egyszerűsítve, hogy minél többen igénybe tudják venni.

- Az energiás fejlesztésekre min. 30-40% vissza nem térítendő támogatás szükséges, vagy nagyobb akár 100% előfinanszírozott, a megtérülés ütemében visszafizetendő (ld. visszatérülő alap). Utóbbi egyik változata lehetne a nem vagy csak részben visszatérítendő támogatás, amely célzottan az energiaszegénynek minősülő háztartásokat segítené, akiknek nincs kezdőtőkésük/megtakarításuk/önerejük, nem vennének fel még kedvezményes hitelt sem energiás fejlesztésre, de az ő háztartásuk szorul rá leginkább az energia-fejlesztésekre.

- Társadalmasítás és szemléletformálás kiemelten fontos, pályázati tervezésben társadalmi részvétel szintén – ld. 1. téma.